

Kerk St-Pieter, Kiezegem

Deel 5 : Het gebouw – interieur

De ene foto geeft een beeld van het vroegere binnenzicht: nog met de oude kerkstoelen, het rijkversierde Mariabeeld, de 'gemarmerde' pilaren, de oude lampen, communiebank, .. De andere foto: maart 2015.

Het plafond van het koor was blauw geschilderd, met gouden sterren erop, en langs de zijanten engeltjes. De zijmuren waren – naar verluid – ook mooi versierd met druivenranken.

Het 'Register van uitgaven en ontvangsten voor de kerk van Kiesegehern begonst in 1837' vermeldt het volgende betreffende interieurstukken:

- *De predikstoel is verklijnt en de kerf die er op was, afgedaen in het jaer 1857 en heeft gekost 90 (frank)*
- *Het schaforaey in het Sacracristi (sic) is gemaekt in het jaer 1858 van hout der kerkbanken en heeft gekost 203.17*
- *De biechtstoel is geplaatst in de kerk in 1863 heeft gekost 400*
- *De autaeren zijn gemarberiseerd, het tabernakel en de kroon van O.L.V. verguld, de biechtstoelen, de predikstoel, de communiebank hoogzael vernist in het jaer 1859 en heeft gekost 554.91*
- *De kerk is in kleur gezet in het jaer 1868 en dat heeft gekost 300*
- *In het jaer 1870 is het orgel geplaatst en heeft gekost 1700*
- *De kas met pilaeren onder het hoogzael heeft gekost 500*
- *Er zijn 100 toebehoorde stoelen aen de kerk en hebben gekost 204.16*

Wanneer men de kerk binnenkomt, ziet men drie mooie **barokaltaren** (1701 -1710) : een hoofdaltaar en twee zijaltaren. Deze altaren zijn van hout gebeeldhouwd, gemarmerd en verguld.

ECCE PANIS ANGELORUM

FACTUS CIBUS VIATORUM

Op de deur van het iets oudere tabernakel of sacramentshuis is een tafereel uitgebeeld : 'Abraham offert Isaac' (barokstijl).

Op de onderste deurtjes : een Christus buste en een O-L-Vrouwbuste.

Zie hier het brood van de engelen, gemaakt tot voedsel voor de levenden
(vrije vertaling van de Latijnse tekst, vermeld op het hoofdaltaar)

Vertaling : Paul Kempeneers

Het rechtse – zuidelijke - zijaltaar heeft in de nis het 18de eeuwse eiken beeld van de Heilige Petrus, met zijn sleutel, de patroon van deze kerk.

Het linkse – noordelijke - zijaltaar heeft in een nis een 16 de eeuws eiken beeld van de Heilige Antonius Abt, met bel en varken. De relikwie van Sint Anthonius is een van de mooiste voorwerpen uit de bezittingen van de Sint Pieterskerk. (zie hierover verder meer).

Vroeger stond op dit zij-altaar ook een tabernakel. Op dit deurtje stond – in relief – het hart als symbool voor Maria. Dit zij-altaar was dan ook aan de O-L-Vrouw toegewijd. Er werd ook wekelijks een zielemis opgedragen voor de leden van de tafel van Maria. Dit kleinood staat nu in de kerktoren.

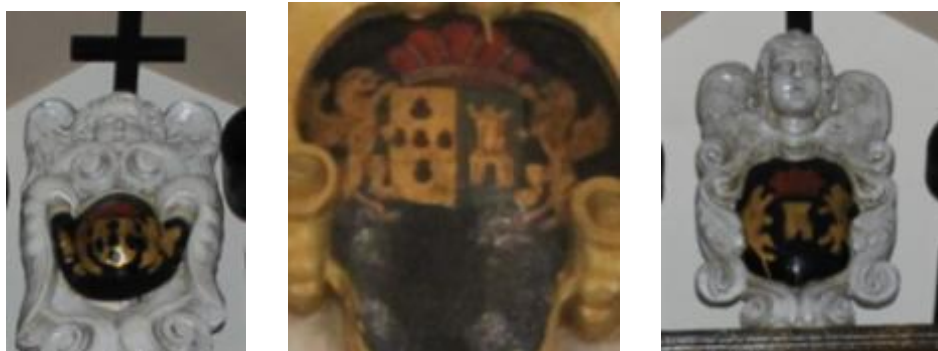
De beide zijaltaren zijn geplaatst op de graven van twee pastoors : Paulus Van Eijken en Petrus Pel. (zie op de webiste bij [Kerk Kiezegem – de pastoors](#)).

Voor de volledigheid, het parochieregister vermeldt ook dat de volgende personen werden begraven in de kerk van Kiezegem, beide voor het O.L.V. altaar (juiste plaats ?):

- Elisabeth Mengens, + 23/12/1621
- Lambertus Halle, + 18/03/1668

In het fronton het altaar en de zijaltaren zijn de **wapenschilden** van de adellijke familie nog terug te vinden; die met de vijf zwarte schelpen is deze van de familie van der Noot. Die met de gouden toren is het wapenschild van de familie d'Affaytadi. (zie verder op de website ook bij [De familie Van Der Noot](#)).

De portiek van het hoofdaltaar is bekleed met een vroeg 18de eeuwse **schilderij**, afkomstig is uit de Vlaamse school, naar een copie van P.P. Rubens, 'De lanssteek'.

Een 2de schilderij van dezelfde school is te zien achterin de kerk, onder het orgel, en stelt Katharina van Alexandrië voor (laat 17de eeuw).

'De lanssteek'

'Katharina van Alexandrië'

Boven het altaar hangt het houten **trionfkruis** met beelden van Maria en Johannes. De gepolychromeerde houten beelden zijn van de 16de eeuw; het kruis is 19de eeuwse.

Twee **glasramen** sieren het koor. (zie verder op de website voor meer details op [kerkgebouw-uiterlijk](#))

Links wordt de H.H. Norbertus en Jozef voorgesteld. Onderaan zijn de wapenschilden te zien van Evermondus Lahaise, abt van Grimbergen en van Kardinaal Mercier, dit op naam van Ursula Vollen (1899).

Het rechter glasraam stelt de H.H. Augustinus en Godefridus voor, met daaronder de harten van Jezus en Maria. Dit raam werd in 1899 geplaatst door pastoor Augustinus Godefridus Andries, ter nagedachtenis van Augustinus Beuckeleers, kanunnik van Grimbergen en pastoor in Kiezegem (1879 tot 1897).

De sierlijke renaissance **preekstoel**, waarschijnlijk uit de eerste helft der 17e eeuw, is nu verwijderd. Twee eikenhouten **bidbanken** behoren ook niet meer tot het meubilair.

In de kerk staan nog volgende **beelden**:

Sint-Jozef

O-L-V Maria

Sint-Jan Berchmans

Antonius van Padua

Een vroegere inventaris maakt melding van een beeld van de H. Apollonia van Alexandrië. Een gebeeldhouwd houten beeld, polychroom, ca 65 cm hoog. Periode van 1491 – 1510. Dit beeld is opgemaakt en staat nu op het zijaltaar van de H Antonius.

Recent zijn er 2 beelden bijgeplaatst: Oorspronkelijk was het een “calvariegroep” samen met het kruisbeeld. Over dit kruisbeeld, G Bruyninckx :

“...Dankzij bemiddeling van het CRKC kreeg een kruisbeeld uit de voormalige ziekenhuiskapel van de zusters van de H. Vincentius à Paulo van Beveren een nieuwe bestemming in de gerestaureerde kerk van het Sint-Jan Berchmanscollege in Brussel. De voormalige kloosterkapel van de zusters wordt gesloopt om plaats te maken voor de uitbreiding van het ziekenhuis. Het kruisbeeld in gips met een terracottabeschildering dateert uit de 2e helft van de 20ste eeuw en is van de hand van kunstenaar Robert Van De Velde. Op 28 april werd de kerk van het Sint-Jan Berchmanscollege met een viering plechtig opnieuw in gebruik genomen. Pater Fons Swinnen, provinciaal, pater B. Van Dorpe en pater Johan Verschuere gingen de mis voor. Zowel de zusters als het college zijn erg verheugd met de herbestemming. Ook voor de overige waardevolle objecten uit de kloosterkapel wordt een oplossing gezocht...” (CRKC nieuwsbrief mei 2012)

De oude ‘flambieën’ (*) zijn decoratief over de kerkpilaren verspreid.

(*) FLAMBEEUW: Kaarsenhouder. Er waren twee soorten.

De grote, die in de sacramentsprocessie gedragen werden nabij de H. Sacrament onder de hemel.

De kleine, gedragen door de gelovigen die achter de “hemel” kwamen.

En de oude **stoelen** – te zien op de onderstaande foto - zijn vervangen door cinemastoelen.

Jef De Bruyn : “.....Eind van de jaren 60 van vorige eeuw heeft pastoor Saelen de kerk veranderd. De cinemastoelen kwamen uit de cinemazaal van pater Schotsmans te Leuven. Ook de kruisweg werd vervangen door een kleinere die van pater Schotsmans kwam.

De oude kruiswegbeelden en de heiligenbeelden (aan de pilaren), verhuisden naar de toren. De oude kruisweg is intussen met de laatste restauratie van de kerk terug gehangen. Ze waren toen zelfs zinnens de barokaltaren af te breken. Ik heb toen tegen onze pa gezegd dat hij als voorzitter van de kerkraad dat niet mocht laten gebeuren. Gelukkig zijn ze blijven staan. De preekstoel en de communiebank zijn toen ook verwijderd en verkocht. Later vond ik onze preekstoel terug in een baancafé in Roosbeek. Dat is toen echt de tweede Beeldenstorm geweest...”

De huidige **kruisweg**...

Deze kruisweg is recent opgehangen. G Bruyninckx :

“...Dank zij de bemiddeling van het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur kon de kerkfabriek St.Pieter een originele 19de-eeuwse kruisweg voor onze kerk aanschaffen. Recent werd er ook een aangepaste sfeerbelichting geplaatst waardoor dit waardevol religieus erfgoed tevens een mooie decoratieve aanwinst is voor de kerk.

De neogotische kruisweg werd aan de kerkfabriek St.Pieter geschonken door een Vlaams-Brabants nonnenklooster, dat intussen gesloten is. Typisch voor de neogotiek zijn de warme veelkleurige beschildering met goud en zilver accenten, ook terug te vinden op deze kruisweg.

De kruisweg werd vermoedelijk tussen 1875 en 1900 aangemaakt voor de kloosterkapel.

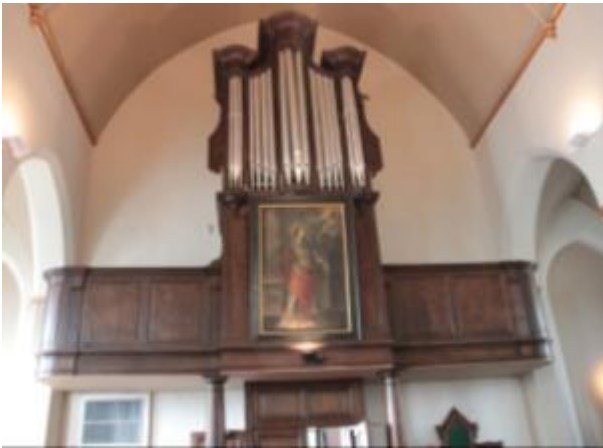
Statie I draagt de handtekening van de befaamde maker en schilder: Billaux Grossé Bruxelles...”

De ‘oude’ kruisweg ligt veilig opgeborgen...

Het orgel ...in de kerkrekeningen zijn er enkel vermeldingen naar de plaatsing van een orgel :

- In het jaer 1870 is het orgel geplaatst en heeft gekost 1700. Zou uit een Leuvense kerk komen.
- Bestek voor het verplaatsen en vernieuwen der orgel' Wwe J. Joris en Zonen, Sichem' 15 september 1928

Het orgel wordt bereikt door een eiken trap, schrijnwerk van de periode 1791 tot 1800

Kerkorgels - Elektrische Blaasmachines

PIANOS - HARMONIUMS

Wwe J. Joris en Zonen

SICHEM

POSTNUMMERING : N° 70410

Aarschot, den 15 September 1928

Bestek voor het verplaatsen en vernieuwen der orgel
in de Kerk te KIRBEGHEM

- I. Het bevengedeelte der kas zal maar alleen dienen, de diepte der kas zal op ongeveer 1 meter gebracht worden, zy zal geplaatst worden op 1,80 m hoogte zodat het gansche heegsaal vry komt.
2. Twee kleine speelkes, inhoudend het klavier en de baskulan der registers zal geplaatst werden in den rechterhoek van het heegsaal zodat de organist het zicht heeft op het gansche heegsaal en oek goed de Altaars ziet, het licht van de twee vensters geeft dan op den pupiter.
3. Er zal een nieuw secret geplaatst werden voor 8 spelen, elk spel voor 61 noten, volgens het nieuw stelsel met blaasbalgjes en pistons.
4. De registers zullen bewegen worden met kleine basculen.
5. Het oude pedaal zal hersteld en aan de nieuwe speelkas gevoegd werden.
6. Al de pypen zullen goed nagesien werden, diegene die krom syn zullen rechtgemaakt en gesoudoerd werden.
7. Er zal een baskuul aangebracht werden om de registers te kunnen gereed zetten, bybt men speelt met al de spelen samen en men wil in eenmaal een spel hebben, dan heeft men niets te doen dan de baskuul met den voet af te duwen en men heeft dit spel, wil men de andere spelen terug hebben dan laat men de baskuul los, de registers werden niet aangeraakt, allenlyk gereed gezet.
8. Er zal oek een nieuwe trémole geplaatst werden.
9. De blaasbalg zal byzonder goed nagesien en hersteld werden.
- III. Al de deelen der orgel zullen met de meeste zorgen afgewerkt werden, zy zullen gedurende tien jaren gewaarbergd syn tege alle gebrek.
- II. De prys van die werken zal bedragen de som van 11.750 frn (elf duizend-seven henderd vyftig franken, alle onkosten inbegrepen)

SAMENSTELLING

I. Menter	8 voet	
2. Bourden	8 "	
3. Fluit	4 "	
4. Prestant	4 "	
5. Doublette	2 "	
6. Trompette	8 "	
7. Vioel	8 "	
8.	

Verhoeging voer:

I. Vioel 8 voet	24 basnoten	1250 frn
2. Voix-côlante 8 voet	44 noten	825 frn
Expressie kas voer 4 spelen		
dit maakt het effect als of men twee klavieren had.		975 frn

1 spel fluit goed plaats getoed/3.

In het zuidelijk kamertje naast de kerktoeren stond een **biechtstoel** voor 'hardhorende'. Uit eik, ca 1791 – 1800... echter niet meer aanwezig.

In de noordelijke zijbeuk staat een eiken biechtstoel. De kerkrekening vermeldt hier op 5 december 1850: '.. betaald aan Joseph Thijs, schrijnwerker voor het maken van een nieuwe biechtstoel 76.90..'

Deze werden vroeger ook gebruikt door de pater die maandelijks de biecht kwam horen.

Biechtstoel voor de hardhorende

De gewone biechtstoel.

De **doopvont** in blauwe steen met koperen deksel werd in 1622 door Guillielmus de Wagnies, een kanunnik uit Mons, aan de kerk gegeven, zoals blijkt uit de inscriptie in de harde steen.

D(ominus).AC.M(agister) GVIL(ielmus) =WARGNIES MONTEN(sis)
S.P(astor).L(oci).C.M(e).P(osuit) 1622. AQVA BENEDICTA SIT NOBIS
SALVS EVT VITA

*Heer en meester pastoor Guilelmus Wagnies montensis (?) heeft mij
geplaatst in 1622 . het gewijde water zij voor ons heil en ziel*

(vrije vertaling)

Op Witte donderdag werden beide kussen op de tree voor het altaar gelegde. De mensen konden hierop geknield de hostie ontvangen.

Op de 'zolder', in de kerktoeren staan ook nog beelden ...

H. Rita - H. Theresia - St-Antonius, met varken - H. Apollonia met de tang

In de kasten zijn volgende beelden opgeborgen :

In de sacristie ..

Bronnen:

- Archieven kerk Kiezegem
- Interviews: Guy Bruyninckx, Paula Coosemans, Jef De Bruyn, Guido Hendrickx, ...
- "Géographie et histoire des communes Belges", continuation par Alphonse Wauters, 1882
- Brochure "Open monumentendag 1993", document over Meensel-Kiezegem
- www.kirkipa.be : inventaris van het kunstpatrimonium van de kerk
- "Kerkelijke kunst in het oude landdecaanaat Diest", 1982